

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011 – № 48-49. – Ст. 536.
3. Про інформацію: Закон України від 02 жовтня 1992 р. № 2657-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48. – Ст. 650.
4. Голубев В. О., Гавловський В. Д., Цимбалюк В. С. Інформаційна безпека: проблеми боротьби зі злочинами у сфері використання комп'ютерних технологій: монографія / за заг. ред. Р. А. Калюжного. – Запоріжжя: «Просвіта», 2001. – 252 с.

УДК 347.82(043.2)

Невмержицька О. В., Новгородська І. М., студентки,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Розум І. О., старший викладач

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ КОМАНДИРА ПОВІТРЯНОГО СУДНА УКРАЇНИ

З точки зору адміністративних правовідносин визначення правового статусу командира повітряного судна являє особливий інтерес, оскільки інші члени екіпажу повітряного судна виконують обмежені функції і є підконтрольними та підпорядкованими саме командиру повітряного судна. Передусім слід зазначити, що командир повітряного судна має статус головної керівної особи на повітряному судні протягом усього польотного часу. Як встановлено ПК України (ст. 37), командиром повітряного судна може бути особа, яка має спеціальність пілота (льотчика), а також підготовку і досвід, необхідні для самостійного керування повітряним судном цього типу і керівництвом екіпажу повітряного судна.

Для того щоб отримати право виконувати функції командира повітряного судна, кандидат, по-перше, повинен відповідати всім загальним вимогам, передбаченим авіаційним законодавством України, яким повинні задовольняти всі пілоти. По-друге, кандидат повинен задовольняти і ряд додаткових вимог, які включають наявність відповідної підготовки та досвіду, необхідних для особистого пілотування та керування повітряним судном. Однією із цих додаткових вимог є встановлення для командира повітряного судна певних вікових обмежень. Так, у Правилах видачі свідоцтв авіаційному персоналу в Україні [1, с. 88] зазначено, що власники свідоцтв пілотів не допускаються до виконання функцій командирів

повітряних суден, зайнятих у регулярних або нерегулярних міжнародних повітряних сполученнях, що виконуються за плату або за наймом, при досягненні 63-річного віку.

У командира повітряного судна є право: приймати остаточне рішення про виліт, політ і посадку повітряного судна, бути довіреною особою експлуатанта повітряного судна, укладати від його імені договори і угоди в інтересах виконання завдання на політ, забезпечення безпеки польоту, збереження повітряного судна, здоров'я і життя пасажирів тощо. В екстремальній ситуації у командира повітряного судна є право: зливати в польоті пальне; скидати багаж, вантаж, пошту; змінювати план і режим польоту; приймати рішення про припинення польоту та посадку повітряного судна на запасному аеродромі чи вимушену посадку поза аеродромом; змінювати маршрут польоту; здійснювати переліт державного кордону або виконувати посадку повітряного судна на аеродромі, не передбаченому завданням на політ; відступати від правил і вимог нормативних документів, що регламентують безпеку польоту.

Командир повітряного судна, у зв'язку з виконанням своїх посадових обов'язків, найчастіше вступає у правовідносини з державними органами, а також з юридичними і фізичними особами, що є також свідченням особливості адміністративно-правового статусу командира повітряного судна України.

До числа особливостей адміністративно-правового статусу командира повітряного судна України ми відносимо наявність у командира повітряного судна функцій щодо підтримки законності і порядку на борту повітряного судна. Командир повітряного судна управляє всією діяльністю екіпажу повітряного судна і забезпечує сувору дисципліну та порядок на повітряному судні, дотримання правил польоту і експлуатації судна, вживає необхідних заходів щодо забезпечення безпеки людей, що знаходяться на борту, збереженню повітряного судна і майна. А, у випадках вимушеної посадки, командир повітряного судна управляє діями всіх осіб, що знаходяться на борту повітряного судна, аж до передачі своїх повноважень компетентним органам. У зв'язку з цим, командир повітряного судна, якщо, звичайно, має змогу: забезпечує недоторканність пультів керування в кабіні екіпажу, носіїв інформації, бортових реєстраторів, вантажу та інших предметів, які розміщені на борту повітряного судна; не допускає зливу пально-мастильних матеріалів та інших рідин; закриває і пломбує двері, люки, капоты; організовує охорону повітряного судна і місця події, а також вживає усіх можливих заходів, щоб якомога швидше повідомити про авіаційну подію у будь-яке авіаційне підприємство або місцевий орган

виконавчої влади (окрім випадку, коли командир повітряного судна за станом здоров'я не може виконувати свої обов'язки) [2, с. 67].

Стосовно запобігання і припинення правопорушень на борту повітряного судна, командир повітряного судна наділений широкими повноваженнями. Так, щодо осіб, які не підкоряються розпорядженням командира повітряного судна, командир вправі вжити заходи, які є необхідними для забезпечення безпеки польоту. Зауважимо, що міжнародною Конвенцією про правопорушення і деякі інші дії, вчинені на борту повітряного судна від 14 вересня 1963 р. (м. Токіо) [3, с. 34] встановлено, що у разі, коли командир повітряного судна має достатні підстави вважати, що певна особа зробила чи готується зробити на борту повітряного судна дії, які можна віднести до кримінальних правопорушень, чи дії, що не є правопорушеннями, але можуть поставити під загрозу або загрожують безпеці повітряного судна, особам на його борту чи май ну, що знаходиться на борту повітряного судна, або дії, які загрожують підтримці порядку і дисципліни на борту, командир повітряного судна може застосувати до таких осіб всі необхідні заходи, включаючи превентивні (ст. 6 Конвенції). Відповідно до норм зазначеної Конвенції, ні командир повітряного судна, ні будь-який інший член екіпажу чи пасажир не підлягають залученню до будь-якого процесу з приводу поводження з особою, проти якої були розпочаті дії на борту повітряного судна.

Література

1. Правила видачі свідоцтв авіаційному персоналу в Україні: наказ Міністерства транспорту України від 07.12.1998 № 486 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0833-98>
2. Правила розслідування авіаційних подій та інцидентів з цивільними повітряними суднами в Україні: наказ Державіаслужби від 13.12.2005 № 943 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakony.com.ua/lawbase/sedcontent.html?id=235845&p=1>
3. Конвенція про правопорушення і деякі інші дії, вчинені на борту повітряного судна від 14.09.1963 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_244